

KATEHEZA NEKADA I DANAS

Prezentacija knjige *Katehetika. Didaktična izhodišća religijskega, verskega in katehetskega pouka A. Slavka Snoja*

RUŽICA RAZUM

Sveučilište u Zagrebu
Katolički bogoslovni fakultet
Katehetski institut
Vlaška 38, p.p. 432
10001 Zagreb

Primljeno: 15. 11. 2003.
UDK 268

0. UVOD

Crkva je katezezi oduvijek poklanjala veliku pozornost. Tijekom stoljeća kateheza je dobivala vrlo različite oblike, zbog čega se uvijek javlja pitanje njezine naravi i identiteta. Riječju kateheza ili kojom od njezinih izvedenica u određenim razdobljima označavali su se različiti oblici djelatnosti, primjerice: drevni katekumenat, oblici sakramentalne inicijacije, vjerska pouka za djecu i odrasle, župna kateheza, školski vjeronauk itd. Danas je osobito aktualno pitanje identiteta župne kateheze i školskoga vjeronauka te njihova međusobnog odnosa.

Jedno sustavno razmišljanje o katezezi nekada i danas ponudio nam je poznati slovenski katehetačar, profesor katehetike na Teološkom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani, salezijanac dr. A. Slavko Snoj u svojoj knjizi *Katehetika. Didaktična izhodišća religijskega, verskega in katehetskega pouka*, koja je objavljena 2003. godine u izdanju izdavačke kuće Salve u Ljubljani.

Slovenija danas spada među rijetke zemlje u Europi koja nema vjeronauk kao školski predmet. Vjeronauk je, naime, školski predmet u svim europskim državama, osim u Francuskoj i Sloveniji. Pritom valja spomenuti da ne postoji isti model u svim zemljama, već unutar svake državne zajednice vjeronauk odražava posebnosti koje ukazuju na povijesne uvjetovanosti pojedinih zajednica. U Sloveniji je Crkvi službeno zabranjeno na bilo koji način utjecati

na školstvo. Crkva bi htjela da vjeronauk koji postoji na župama i koji pohađa visoki postotak djece postane izbornim predmetom u školi. Dosada, međutim, nije uspjela s državom riješiti taj otvoreni problem.

U većini europskih zemalja postoji neprekinut kontinuitet postojanja vjeronauka kao školskoga predmeta. U zemljama bivšega komunističkog uređenja, taj je kontinuitet prekinut dolaskom komunista na vlast. Tako je u Hrvatskoj i Sloveniji školski vjeronauk potpuno izbačen iz škole šk. god. 1951/1952. Nakon toga nasilnog čina, Crkva se morala pobrinuti za prostore i načine kako će nastaviti s vjerskom podukom. Višedesetljetno razdoblje koje je slijedilo, unatoč brojnih poteškoća, obilježeno je velikim katehetskim žarom i inicijativama, osobito nakon Drugoga vatikanskog sabora. Školska godine 1991/1992. prijelomna je za katezezu: nakon 50-godišnjeg nasilnog progonstva vjeronauk ponovno ulazi u školski sustav. To se, međutim, dogodilo u Hrvatskoj, ali ne i u Sloveniji.

U knjizi *Katehetika. Didaktična izhodišća religijskega, verskega in katehetskega pouka*, autor iscrpno obrađuje katezezu u Sloveniji nekada i danas s osvrtom na širi europski kontekst unutar kojega se ona razvija, razmišlja i djeluje.

Knjiga se sastoji od četiri dijela od kojih svaki ima tri poglavlja. U prvome se daje povijesni pregled katehetske djelatnosti na slovenskom području (str. 19-87). U drugome se obrađuju tri procesa crkvenoga djelovanja: humanizacija, evangelizacija i

katehizacija (str. 89-178). U trećemu dijelu obrađuju se ciljevi, postupci, sredstva i metode u katehetskom i vjerskom poučavanju (str. 179-309). U posljednjemu, četvrtom dijelu, daje se nacrt katehetskoga poučavanja za devetogodišnje osnovnoškolsko razdoblje u Sloveniji (311-393).

1. PREGLED KATEHETSKOG DJELOVANJA U SLOVENIJI

U prvome dijelu, kao što je već spomenuto, autor predstavlja katehetsko djelovanje u Sloveniji kroz tri vremenska razdoblja: prvo, od pokršćavanja do baroka; drugo, od prosvjetiteljstva do početka 20. stoljeća; treće, 20. stoljeće. U tom povijesnom dijelu naglasak je stavljen na pisane katehetske izvore, tj. na katehetsku literaturu, od kojih prvi katehetski zapisi sežu još u 10. stoljeće. U prezentaciji katehetskih izvora u razdoblju humanizma i reformacije ne zaustavlja se samo na katoličkim spisima, već daje i pregled brojnih važnijih protestantskih katekizama 16. stoljeća, osobito djela Primoža Trubara (1508-1586). Ta djela, iako ne predstavljaju neke posebnosti i novosti u sadržajnom ili metodičkom smislu u odnosu na katekizme npr. M. Luthera ili Brenza, ipak su izuzetno važna stoga što su to prve tiskane knjige na slovenskome jeziku.

Povijest kateheze nije jedan odvojeni sektor unutar opće povijesti koja proučava sve manifestacije života Crkve. Bila bi površna i neautentična ona povijest kateheze koja bi bila »izvučena« izvan okvira opće povijesti Crkve. Jedna i druga bile bi, isto tako, apstraktne kada ne bi vodile računa o ostalim materijalnim i duhovnim čimbenicima povijesti.

To znači da se i povijest kateheze unutar jednog naroda, u ovom slučaju sloven-

skog, ne može promatrati neovisno o općoj crkvenoj povijesti te širem europskom kontekstu. Ono što se događalo na katehetskom planu u Sloveniji, bilo je odraz općih gibanja u Europi. Slovenska kateheza bila je pod utjecajem europske kateheze. Upravo s tog razloga autor ovog djela kratko predstavlja najvažnije katekizme te njihove autore, osobito *Rimski katekizam* te djela P. Kanizija, R. Bellarmina i E. Augera. Riječ je o autorima i katekizmima koji su izvršili veliki utjecaj na katehezu ne samo 16. stoljeća već i nekoliko narednih stoljeća.

U doba prosvjetiteljstva događaju se mnoge promjene, posebice na području obvezatnog školstva. U okviru Austro-Ugarske Monarhije, temeljem Općeg školskog zakona iz 1774. godine, uvodi se obvezno školovanje, a škola postaje državna ustanova. U okviru takve škole vjeronauk postaje školskim predmetom, a katekizam školska knjiga. U crkvi se nedjeljom i blagdanima održava župna kateheza. Osnovni katekizam u doba prosvjetiteljstva unutar Monarhije bio je katekizam I. Ignacija Felbigera (Veliki, Srednji i Mali), glavnog promicatelja školske reforme. S razvojem osnovnog školovanja umnažaju se tijekom 18. stoljeća, međutim, i mnogi drugi tiskani vjeronaučni udžbenici, kako među slovenskim protestantima tako i među slovenskim katolicima. Obilježja toga školskog vjeronauka bila su logičnost, sustavnost i suhoparnost. Dogmatske i moralne definicije učenici su učili napamet. Unutar toga temeljnog prevladavajućeg usmjerenja javlja se krajem 18. i početkom 19. stoljeća novi smjer koji katehetsko poučavanje želi prožeti biblijskom dimenzijom. Glavni predstavnici toga povijesno-biblijskog utemeljenja kateheze jesu Bossuet, Fleury i Fénelon u Francuskoj, Hirscher i Sailer u Njemačkoj te Janez Jožef Gruber u

Sloveniji. To usmjerenje, nažalost, nije dovoljno prodrlo među njihove suvremenike.

U posljednjem poglavlju prvoga dijela A. Snoj kratko obrađuje povijest kateheze u 20. stoljeću. To je stoljeće razdoblje velikih promjena i obrata te velikih izazova za katehetsko djelovanje Crkve. Nakon što je vjeronauk izbačen iz škola Crkva je pokazala veliku spremnost u pronalaženju novih načina katehiziranja unutar župnih zajednica. To je vrijeme uspostavljanja sustava župne kateheze, pisanja novih vjeronaučnih programa i katekizama (prije Drugoga vatikanskog sabora: A. Smerkolj, F. Ambrožič, J. Bertoncelej, D. Rueh, Š. Steiner, F. Mihelčič i drugi), uspostavljanja katehetskog centra i katehetske škole, organiziranja biskupijskih i međubiskupijskih katehetskih susreta itd. Živost i obnova na katehetskom području, kako na razini cijele Crkva tako onda i u Crkvi u Sloveniji, osjeća se osobito nakon Drugoga vatikanskog sabora (J. Ambrožič, A. S. Snoj, A. Smerkolj, F. Mihelčič, V. Kobal i drugi).

U cijelom tom prvom dijelu A. Snoj donosi opsežan popis katehetskih ostvarenja tijekom višestoljetnoga razdoblja kršćanstva na slovenskome tlu. Te stranice obiluju mnogim korisnim podacima važnima i za slovensko i za općecrkveno katehetsko djelovanje. U proučavanju te povijesti, autor pridaje znatno veću pozornost katehetskim izvorima (katekizmima), a tek usput daje neke opće napomene o oblicima, načinima, sadržajima i drugim obilježjima konkretnoga katehetskog djelovanja kako bi pomogao čitatelju da bolje shvati koliko i kako su se ti katekizmi primjenjivali u praksi i s kakvim učincima. Zbog toga »nedostatka«, teško nam je na temelju pročitanaoga zaključiti koliko su ti pisani izvori bili stvarni čimbenici oblikovanja kulture i vjerničkoga bića čovjeka tijekom proteklih stoljeća.

2. HUMANIZACIJA, EVANGELIZACIJA I KATEHIZACIJA

U drugome dijelu autor posvećuje pozornost trima važnim procesima crkvenoga djelovanja koji se međusobno prožimaju i isprepliću: humanizaciji, evangelizaciji i katehizaciji.

Živimo u vremenu velikih promjena. Kršćanska vjera sve manje oblikuje mentalitet i ponašanja samih kršćana. Europa, koja je izrasla na kršćanskim temeljima, sve ih je manje svjesna; gubi svijest o svome kršćanskom identitetu. Ta Europa, koja se gospodarski i politički sve više povezuje, ne smije, kako jasno ističe papa Ivan Pavao Drugi, zaboraviti svoje kršćanske korijene. U svijetu je kriza na području vrednota i odgoja sve očitija. Očita je i potreba za uravnoteženim vjerskim odgojem. Vjerski je odgoj u javnim školskim ustanovama nužan, ističe autor. To se pravo i potreba, među ostalim, temelje i na europskim konvencijama.

Iz rezultata socioloških istraživanja provedenih u Sloveniji vidljive su promjene u odnosu mladih prema nekim vrednotama. Te su promjene, međutim, odraz općeg trenda koji se očituje i u drugim europskim zemljama. Mladi pokazuju manje interesa za zajedničko dobro, a sve je uočljiviji zaokret prema individualizaciji i subjektivizaciji života. Taj se zaokret prema privatnosti uočava i na području religioznoga. Rezultati različitih istraživanja, a još više konkretno iskustvo snažno ukazuju na potrebu za autentičnim odgojem za vrednote. Djeca i mladi trebaju jasne vrijednosti koje će predstavljati temelj za oblikovanje njihovih životnih stavova i ponašanja.

Kada pak govorimo o kvalitetnom općeljudskom odgoju, spontano se postavlja pitanje vrednota i normi koje želimo promi-

cati odgojnim djelovanjem. Svjedoci smo velikih promjena na području vrednota tijekom povijesti. Svako vrijeme ima svoj odgojni ideal. Očito je da model *humanitas = christianitas* koji je prevladavao u srednjem vijeku danas više nije na snazi. U prvi plan danas dolazi krajnji individualizam koji promiče: samostojnost, spontanost, slobodu od autoriteta, jednakost, samostvarenje. Suvremeni odgoj nalazi se pred velikim pitanjima i izazovima. Jasno je, međutim, da svaki autentičan odgoj mora voditi računa o cjelovitom odgoju, tj. o odgoju koji ne zanemaruje ni jednu dimenziju ljudskoga bića i života.

Razmišljajući u perspektivi promicanja autentičnoga kršćanskog odgoja, autor ističe važnost prožimanja humanizacije, evangelizacije i kateheze. Čovječnost naime prethodi svakom autentičnom kršćanskom odgoju.

Humanizacija, tj. borba za promicanje čovjeka i njegova dostojanstva, predstavlja svojevrstnu predevangelizaciju i pretkatehezu, kako ističu neki crkveni dokumenti. Njezin je cilj osloboditi čovjeka za istinsko življenje. Crkva, stoga, pokazuje osjetljivost za pitanja ljudskoga dostojanstva, ljudskim prava i sloboda. Osobito se danas zastupaju »pravo na život, na rad, na odgoj, na osnivanje obitelji, na sudjelovanje u javnom životu, na vjersku slobodu« (ODK, br. 18). Teži se za cjelovitim razvojem osoba, ali i naroda. Čovjek pak pronalazi ispunjenje svoje čovječnosti samo u Isusu Kristu, savršenom čovjeku.

Evangelizacija, koju su dugo držali graničnim zadatkom u tzv. »misijskim zemljama«, priznata je bitnim poslanjem čitave Crkve. Važnost i značaj »nove evangelizacije« naglašeni su osobito u osamdesetim i devedesetim godinama, posebno s obzirom na novu situaciju u Europi i Americi. Europa je od Urala do Atlantika sekularizirana. Potreba za novom evangelizacijom

više je nego očita: suvremeni je svijet poput izgubljenoga sina napustio Očevu kuću te danas živi u stanju izgubljenosti i velikog poniženja. Čovjek danas ne traži dobro već bezgraničnu slobodu. Od Boga se okreće k sebi. Sve više se okreće iracionalnomu, ezoteričnomu i okultnomu. Potrebno mu je Očevo praštanje i zagrljaj.

Evangelizacija je, međutim, potrebna i samoj Crkvi ako želi druge evangelizirati. Ta nova evangelizacija, dosljedno onome što je ustvrdio papa Ivan Pavao Drugi, predstavlja novost na tri razine zahtjeva. Ponajprije, nova je u zanosu: snažna i zarazna želja za svetošću, kontemplacijom i proroštvom. Nova je u metodama: stvaralaštvo, protagonizam laika, napuštanje određenog oblika ekleziocentrizma i veće zanimanje za ljudske probleme, težnja za pronicanjem srca kultura. Na kraju, nova je u izričajima: novi jezici po kojima evanđelje postaje bliže kulturalnim stvarnostima, posebice novi simboli koji poruci omogućuju da se odrazi u životu osoba; ponovno udahnjivanje života pučkom govoru – svjedočenju, katehezi, službama, liturgiji, molitvi – kako bi postao vjerdostojan, autentičan, shvatljiv i aktualan. Samo će se tako vjera prenositi novim naraštajima.

Govoreći o novoj evangelizaciji, A. Snaj – pozivajući se na najvažnije crkvene dokumente – ističe njegove naslovnike, ciljeve, temeljna obilježja i metode. Ta nova evangelizacija namijenjena je svim ljudima, i onima unutar i onima izvan Crkve. Glavni naslovnici nove evangelizacije ponajprije su odrasli kršćani: oni koji su aktivni u župnim zajednicama, članovi različitih crkvenih udruga i pokreta, kršćani nepraktikanti (distancirani), kao i oni koji su zaraženi različitim oblicima ateizma, pragmatičnog sekularizma te hedonističkog načina življenja.

Općem dinamizmu evangelizacije pripada kateheza kao dio dijakonijske službe. Budući da postoji mnogo definicija kateheze, potreba za pojašnjenjem toga izraza postavlja se iznova gotovo u svakom razdoblju. Svjestan nedosljednosti u uporabi izraza kateheza i njezinih izvedenica, autor ponajprije razjašnjava katehetsku terminologiju: katehizirati, kateheza, katekizam, katekumen, katehetika. Produbljuje se značenje kateheze u odnosu na temeljne kvalifikacijske trenutke crkvenoga pastoralnog djelovanja: kerigmu, karitativno služenje, zajedničarski život, liturgijsko djelovanje. Tako se govori o zadaći kateheze kao služenju riječi, o zadaći kateheze u njezinom životnom odnosu s crkvenom dijakonijom, s vršenjem koinonije te sa svijetom sakramenata i crkvenih slavlja.

Razmišljanje o katehezi zahtijeva i pažljivo promišljanje o inkulturaciji kateheze. Problem odnosa evanđelja i kulture posebno je dobio na važnosti u drugoj polovici 20. st. Osobito je papa Pavao VI u apostolskoj pobudnici »Evangelii nuntiandi« naglasio da se kršćanska poruka mora ukorjenjivati u ljudske kulture, da ih mora preuzeti i preobraziti. Isti papa ističe da je lom između kulture i evanđelja bez sumnje najveća drama našega vremena (EN 18). Kršćanska se vjera po katehezi utjelovljuje u različite kulture. No inkulturacija nije jednostavna izvanjska prilagodba, izvanjsko korištenje novih metoda, naviještanje koje nastoji evanđelje učiniti privlačnim i manje zahtjevnim. Inkulturacija je dubok i globalan proces. Riječ je o prodiranju evanđelja u najskrovitije slojeve osoba i naroda, kako to ističe Opći direktorij za katehezu (ODK 109).

Autor nudi i pregled najvažnijih katehetskih dokumenata s obzirom na katehezu u župi te školski vjeronauk, koji je u

Sloveniji, kao što je već prije spomenuto, izbačen iz škole nakon Drugoga svjetskog rata. Nakon demokratskih promjena zauzimanje Crkve za uvođenje školskoga vjeronauka kao izbornog predmeta u znatnoj se mjeri ispolitizirano.

3. CILJEVI, POSTUPCI, SREDSTVA I METODE U KATEHETSKOM POUČAVANJU

U trećemu dijelu, koji donosi osnove didaktike, govori se o ciljevima, postupcima, sredstvima i metodama u katehetskom odgojnom djelovanju.

Budući da poznavanje katehetskoga procesa zahtijeva interdisciplinarni pristup, u prvome se poglavlju, polazeći od osnovnih postavki psihologije učenja, govori o različitim dimenzijama (ciljevima) učenja: doživljajno-afektivnoj, spoznajno-kognitivnoj i djelatno-operativnoj. Važno je imati na umu da sve tri dimenzije budu uvijek prisutne tako da se međusobno nadopunjuju, odnosno da budu komplementarne. Nema potrebe da naglašavamo ulogu spoznajnih ciljeva unutar religioznoga odgoja. Oni omogućuju usvajanje jasnih spoznaja i razvoj teološkog mišljenja. Važno je također vrednovati afektivne ciljeve vjerskoga odgoja. Ustvari, učenje na spoznajnoj razini neće se pokrenuti bez onoga na afektivnoj razini. Upravo ti ciljevi omogućuju usvajanje vrednota. Operativne pak sposobnosti učvršćuju volju za ustrajnim kršćanskim angažmanom. Isto tako, učenje na doživljajnoj razini neće se dogoditi bez spoznajnih procesa koji ga prate. Ukratko: spoznajno i doživljajno učenje ne odvijaju se neovisno jedno o drugome. Cjelovito učenje izražava se stoga na tim različitim razinama. Uostalom, ciljevi vjerskog odgoja, ako se ne ostvaruju na jednoj od ovih

razina, dovode u pitanje uravnoteženost i učinkovitost vjerskog odgoja.

Čimbenik koji u velikoj mjeri utječe na odgojno-obrazovno djelovanje jest motivacija. Motivacija je veoma važan faktor, pokretač ljudskoga djelovanja općenito u životu. Motivacija je ono što usmjerava naše ponašanje i daje mu snagu. Ona je čimbenik od izuzetne važnosti za učitelje, budući da upravo nedostatak motivacije predstavlja jednu od najvećih zapreka učenju. Zbog njezina značenja, potrebno je jačati zanimanje i motivaciju učenika vodeći računa o individualnim i socijalnim motivima koji utječu na (ne)postojanje motivacije. Sigurno je da će jačanju motivacije pridonijeti i poštivanje temeljnih didaktičkih načela (kao što su: načelo individualizacije i socijalizacije, načelo aktivnosti i razvoja, načelo sustavnosti i postupnosti, načelo povezivanja teorije i prakse, načelo zornosti i apstraktnosti itd.) koja usmjeravaju svaki oblik poučavanja. Uz ta opća načela, vjerski odgoj vodi računa i o onim usmjerenjima koja navodi Opći direktorij za katehezu (ODK 143-147).

Uz potrebu da se probudi i razvije motivacija katehizanata, te kreativno primjenjuju didaktička načela, uspješnosti katehetskoga djelovanja pridonose i primjereni oblici poučavanja i rada. Kada su u pitanju oblici/metode katehetskoga poučavanja, potrebno je reći da tu ne postoji metodički monizam. Postoje mnogobrojni oblici koji su se potvrditi u samoj praksi. Autor nam tako izlaže neke važnije metode koje su se nametnule u određenim razdobljima povijesti kateheze.

Spomenimo kratko katekizamsku ili dijalošku metodu, koja stavlja naglasak na učenje napamet. To je pristup u kojemu učitelj uglavnom postavlja pitanja, a učenik odgovara. Naglasak se stavlja na memoriranje, a ne toliko na razumijevanje.

U 18. i 19. stoljeću razvila se biblijska metoda kao odgovor na pretjerani racionalizam te suho i apstraktno religiozno poučavanja. Glavni predstavnici, koji su se pojavili u Francuskoj, bili su Bossuet, Fleury, Fénelon. Uz njih valja spomenuti i Johanna Michaela Sailera i Johanna Baptista Hirschera.

U 20. stoljeću razvila se Münchenska ili psihološka metoda koja uključuje pet formalnih stupnjeva (priprava, izlaganje, objašnjenje, sažetak, primjena), koje je definirao njemački filozof i pedagog Johann Friedrich Herbart (1776-1841), a koje su za katehetsko poučavanje razvili učitelji vjerskoga poučavanja u Münchenu na početku 20. stoljeća. Münchenska metoda predstavljala je prvi vidljivi rezultat utjecaja pedagogije na katehezu.

Josef Andreas Jungmann začetnik je kerigmatske obnove kateheze. Taj pokret imao je velik utjecaj na katehetsko djelovanje sve do Drugoga vatikanskog sabora. Unutar toga pokreta želi se preciznije razlikovanje između teologije i naviještanja (»Moramo poznavati dogmu, ali moramo naviještati kerigmu.«). Potrebno je otkriti apostolsku kerigmu kao izvorni oblik kršćanske poruke, koja se ne očituje kao skup nauka, zapovijedi i obreda, već kao radosna vijest spasenja.

Na kraju, autor spominje i krsni katekumenat koji je, prema riječima ODK br. 59, »model svake kateheze«. Ta katekumenska formacija mora nadahnuti sve ostale oblike kateheze.

U prenošenju vjere Crkva nema vlastitu metodu. Ona se nadahnjuje na Božjoj pedagogiji. Bog na osobit način očituje svoju pedagogiju prilagođavajući brižnom providnošću svoj govor našim zemaljskim uvjetima. Stoga Opći direktorij za katehezu ističe da »su za katehezu prikladna ona pedagoška usmjerenja koja omogućavaju

komunikaciju cjelokupnosti riječi Božje u samu srž ljudskog postojanja« (ODK 46). To znači da je između teoloških i antropoloških sadržaja potrebno uspostaviti suodnos. Autor stoga ističe važnost načela korelacije koje teži povezivanju tradicije vjere i životnog iskustva čovjeka. Metoda korelacije trebala bi osigurati da teologija ne bude shvaćena kao jednostavno predstavljanje objektivnih istina, već kao odgovor na egzistencijalno pitanje. U tom kontekstu spominje se i važnost simbola koji predstavljaju stanoviti most, tj. poveznicu između ljudskoga i vjerskoga.

U posljednjem poglavlju trećega dijela autor predstavlja i kratko opisuje metode i sredstva za katehetsko djelovanje. Od metoda opširnije predstavlja pripovijedanje i dramatizaciju. Kratko opisuje i mnoge audiovizualne metode kao što su npr. igra uloga, glazba, fotomontaža, plakat, strip, film, video, poster, audiovizualna montaža itd.

U četvrtome se dijelu, koji sadržajno malo odstupa od ostatka knjige, donosi nacrt katehetskog poučavanja za djecu osnovnoškolske dobi (u trajanju od devet godina). Nakon uvodnih temeljnih polazišta, donosi se popis ciljeva i tema po godištima.

5. UMJESTO ZAKLJUČKA

Na 400 stranica autor nam donosi mnoge i mnogovrsne sadržaje. Daje opširan i detaljan pregled najvažnijih općih katehetskih tema, te posebno onih pitanja koja se odnose na katehezu u Sloveniji nekada i danas.

Knjiga pokriva široko područje: povijest kateheze, pitanja iz fundamentalne katehetike, pitanja iz didaktike i metodike, te, na kraju, konkretan nacrt katehetskoga programa za osnovnoškolski devetogodišnji vjeronauk. Na samome kraju knjige je i popis važnijih katehetskih dokumenata te pregled važnije katehetske literature.

Gotovo leksikonski pristup izboru i obradi tema pružio je autoru mogućnost da progovori o mnogim relevantnim katehetskim pitanjima. To bogatstvo sadržaja istovremeno predstavlja i stanoviti nedostatak. Zbog široke lepeza odabranih tema autor, naime, nije mogao dovoljno prostora posvetiti produbljivanju obrađenih pitanja koja su na taj način ostala mjestimično samo okrnuta. U svakom slučaju, riječ je o djelu koje nas upoznaje s bogatstvom katehetskoga sadržaja te nas poziva i upozorava na potrebu sličnih izvornih katehetskih djela na hrvatskome jeziku.